

УДК 02+930.25]:378.147.091.33-027.22-048.78

DOI 10.32461/2409-9805.1.2023.276772

Цитування:

Бачинська Н. А. Практична підготовка студентів як складова освітньо-професійного простору закладу вищої освіти: традиції та інновації. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2023. № 1. С. 79–85.

Bachynska N. (2023). Practical Training of Students as a Component of the Educational and Professional Space of the Institution of Higher Education: Traditions and Innovations. *Library Science. Record Studies. Informology*, 1, 79–85 [in Ukrainian].

Бачинська Надія Анатоліївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри інформаційних технологій
Київського національного університету
культури і мистецтв
<https://orcid.org/0000-0003-3912-7108>
n.bachynska17@gmail.com

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ЯК СКЛАДОВА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ

Мета роботи – запропонувати та обґрунтувати визначення поняття «освітньо-професійний простір закладу вищої освіти», розкрити одну із його складових – практичну підготовку студентів, що реалізується в традиційних та інноваційних формах, спираючись на освітньо-професійні програми спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» Київського національного університету культури і мистецтв. **Методологія роботи** полягає в аналізі та синтезі наукових праць авторів з дослідження окресленої проблеми, гіпотетико-дедуктивного методу для окреслення змісту поняття «освітньо-професійний простір закладу вищої освіти», виявленні та аналізі його основної складової – практики студентів. **Наукова новизна** дослідження полягає в обґрунтуванні визначення поняття «освітньо-професійний простір закладу вищої освіти», виявленні та аналізі традиційних й інноваційних форм практичної складової підготовки фахівців за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». **Висновки**. Освітній простір закладу вищої освіти переходить сьогодні на новий якісний рівень і має визначатись як освітньо-професійний простір, у якому відбувається суб'єкт-суб'єктна взаємодія потенційних роботодавців зі студентами, представниками ЗВО не тільки з погляду усталених форм практики як структурної складової навчального процесу, а й здійснюється в реалізації інноваційної форми освітньо-професійної підготовки – дуальної освіти. Практика як структурна складова освітньо-професійного простору ЗВО відповідає початковому етапу професіоналізації і є процесом залучення особистості до професійної діяльності та вдосконалення в одному з напрямів цієї діяльності, є засобом адаптації студентів до професійної діяльності, сприяє розвитку професійної культури, інноваційності професійної діяльності, освоєнню професійних цінностей, ідентифікації поведінки з нормами професійної етики. У практичній підготовці студента виокремлено змістову й організаційно-комунікативну складові. **Змістова**: зміст, форми та методи освітнього процесу у формуванні професіонала (практика, аудиторні та позааудиторні заходи професійно орієнтованого спрямування); **організаційно-комунікативна**: взаємодія ЗВО із закладами професійної сфери діяльності майбутніх фахівців та із представниками професійного середовища.

Ключові слова: освітньо-професійний простір, заклад вищої освіти, дуальна освіта, інформаційна, бібліотечна та архівна справа.

*Bachynska Nadiia,*Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor,
Head of the Department of Information Technology
of the Kyiv National University of Culture and Arts

PRACTICAL TRAINING OF STUDENTS AS A COMPONENT OF THE EDUCATIONAL AND PROFESSIONAL SPACE OF THE INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION: TRADITIONS AND INNOVATIONS

The purpose of the work is to outline the concept of "educational and professional space of a higher education institution" and characterize its content. The study focuses on the educational and professional programs "Documentology, management of state authorities and local self-government" and "Management of social and communication networks, Internet marketing" of the specialty "Information, library and archival affairs", which are implemented by the Kyiv National University of Culture and Arts. The methodology of the work consists in the analysis and synthesis of the scientific works of the authors on the research of the outlined problem, a hypothetical-deductive method for outlining the content of the concept of "educational and professional space of a higher education institution" and identifying its main components. The scientific novelty of the study consists in characterizing the content of the concept of "educational and professional space of a higher education institution", identifying its system-forming components – content and organizational and communicative, and delineating its components both traditional (types of practice as a structural component of the educational process of training a specialist), and innovative - dual education for the training of specialists in the specialty "Information, library and archival affairs". Conclusions. Today, the educational space of a higher education institution is moving to a new qualitative level and should be defined as an educational and professional space in which subject-subject interaction of potential employers with students, representatives of higher education institutions takes place, not only from the point of view of established forms of practice as a structural component of educational process, and is carried out in the implementation of an innovative form of educational and professional training - dual education. Practice as a structural component of the educational process corresponds to the initial stage of professionalization and is a process of involving an individual in professional activity and improvement in one of the directions of this activity, is a means of adapting students to professional activity, contributes to the development of professional culture, innovativeness of professional activity, development of professional values, identification of behavior with the norms of professional ethics. The introduction of dual education for the innovative specializations "Documentology, management of state authorities and local self-government bodies" and "Management of social and communication networks, Internet marketing" with the specialty "Information, library and archival affairs" is due to the infrastructure of document-information and social-communication types activities and will ensure the integration of education, science and practical activities in the document and information field.

Keywords. Educational and professional space, institution of higher education, dual education, information, library and archival affairs.

Актуальність теми дослідження. Одним із завдань сучасної освіти є створення умов для ефективною адаптації майбутнього фахівця в професійному середовищі та сприйняття ним моделей професійної поведінки. Початкові процеси входження особистості в професійний простір майбутньої діяльності повинні відбуватись ще на етапі навчання в закладі вищої освіти. Сьогодні освітній простір ЗВО переходить на новий якісний рівень і може бути визначений як *освітньо-професійний простір*, у якому відбувається суб'єкт-суб'єктна взаємодія потенційних роботодавців зі студентами, науково-педагогічним персоналом для вдосконалення традиційних форм – навчальної та виробничої практики, а також пошуку та розвитку інноваційних форм, серед яких перевагу надають дуальній освіті.

Активною є взаємодія ЗВО з потенційними

роботодавцями щодо покращення якості й організації підготовки випускників, визначенні потреб ринку праці та поліпшенні якості освітніх послуг [6; 8 та ін.].

Суттєві зміни відбуваються у професійному просторі діяльності майбутніх фахівців, підготовка яких здійснюється за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (ІБАС), що динамічно розвивається в освітньо-професійних програмах у їх змістовому та структурному аспектах і спрямована на підготовку фахівців документно-інформаційного й соціально-комунікативного профілю.

Нові соціальні умови та запити суспільства актуалізують необхідність модернізації освіти, пошуку нових шляхів розвитку освітніх систем у змістовому аспекті та формах організації навчально-виховної і навчально-професійної роботи, які відповідатимуть сучасним вимогам

ринку праці та роботодавців, потребам і запитам особистості.

Аналіз досліджень і публікацій. У педагогічній науці питання практичної підготовки фахівців є предметом уваги дослідників. Так, освітньо-професійне середовище педагогічної практики майбутніх вчителів О. Біловус та П. Самойленко [1] визначають як особливий комплекс впливів і умов, що забезпечують створення мінливого, невизначеного, неоднорідного, насиченого проблемними ситуаціями та можливостями простору, у якому відбувається запуск механізму професійного саморозвитку, породження нових смислів, цінностей, мотивів майбутньої професійно-педагогічної діяльності, формування бачення життєвої перспективи та здатності до самопроєктування.

Конкретизуючи питання професійної соціалізації студентської молоді в освітньому просторі ЗВО, Р. Шулигіна [11] зазначає, що проблема професійного становлення особистості знаходить своє вирішення шляхом виявлення передумов розвитку професіонала, виокремлення об'єктивних і суб'єктивних чинників досягнення вершин професіоналізму, врахування психолого-педагогічних особливостей соціалізації як чинника становлення майбутнього фахівця.

На ролі навчального закладу у формуванні організаційно-педагогічних умов, які сприятимуть поетапному входженню майбутнього фахівця в сукупність ролей і форм діяльності з обраної ним професії, наголошує у своїй статті В. Шевченко [10].

Питання практичної підготовки студентів спеціальності ІБАС привертають увагу дослідників бібліотечно-інформаційної сфери [3; 6 та ін.]. У їхніх працях засвідчено, що практика є важливою та необхідною складовою, що інтегрує набуті знання з уміннями та навичками, сприяє формуванню професійної культури.

На важливість комунікативних зв'язків кафедри в системі професійно-практичної підготовки студентів вказано в роботі Л. Прокопенко [5]. Висвітлюючи досвід діяльності кафедри інформаційних технологій КНУКіМ, дослідниця наголошує, що запорукою успішного освітнього процесу та підготовки високоякісних фахівців є результат співпраці з інформаційними установами, організаціями різних форм власності та різних галузей господарства, науки, культури, освіти. Науковиця розкриває форми такої діяльності: запрошення провідних фахівців-практиків – директорів бібліотек, науковців, керівників маркетингових та SMM-агенцій, представників органів державної влади та спеціалістів інших відомств, які з власного практичного досвіду розкривають сутність обраної молоддю майбутньої професії. Для встановлення

нових зв'язків, участі в наукових програмах та стажуванні за фахом кафедра активно розвиває інформаційну й комунікаційну діяльність, на засадах партнерства та співпраці з бібліотечно-інформаційними установами, закладами освіти та науки організовує і проводить спільні наукові та творчі проєкти. Аналіз представлених та інших робіт свідчить про те, що в науковому дискурсі проблема створення умов для ефективного входження майбутнього фахівця в професійний простір, його професійна соціалізація ще на етапі навчання в закладі вищої освіти, є предметом уваги дослідників.

Мета роботи – запропонувати та обґрунтувати визначення поняття «освітньо-професійний простір закладу вищої освіти», розкрити одну із його складових – практичну підготовку студентів, що реалізується в традиційних та інноваційних формах, відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» Київського національного університету культури і мистецтв.

Виклад основного матеріалу. За браком визначень поняття «освітньо-професійний простір ЗВО» запропонуємо його тлумачення, згідно з основними компонентами, які, на нашу думку, впливають на формування професійної готовності та конкурентоспроможності майбутнього фахівця.

Освітньо-професійний простір ЗВО – це організована сукупність динамічно змінюваних та взаємопов'язаних освітніх і професійних структурних складових, серед яких навчальна, організаційна, наукова, методична, практична, виховна тощо, успішна реалізація яких забезпечує якісну освітньо-професійну підготовку майбутнього фахівця в таких аспектах:

- *змістовий*: зміст, форми та методи освітнього процесу у формуванні професіонала (практика, аудиторні та позааудиторні заходи професійно орієнтованого спрямування: майстер-класи, зустрічі із фахівцями галузі, участь у фахових конференціях тощо);

- *організаційно-комунікативний*: взаємодія ЗВО із закладами та організаціями професійної сфери діяльності майбутніх фахівців та із представниками професійного середовища.

Очевидно, що змістовий та організаційно-комунікативний складники освітньо-професійного простору безпосередньо залежать від змісту освітньо-професійних програм підготовки.

Ядром вищої освіти, що визначає її зміст, сутність здобутої освіти, присвоєних кваліфікацій тощо, як зазначено на сайті МОН [7], є освітні програми. Спеціальність ІБАС характеризується широким спектром пропонованих ОПП та буде мати суттєві відмінності в змістовій складовій освітньо-професійного простору ЗВО. На наш

погляд, заслуговує на увагу практична підготовка за спеціальністю ІБАС у Київському національному університеті культури і мистецтв за наявними в межах спеціальності освітньо-професійними програмами (ОПП) «Документознавство, менеджмент органів державної влади та місцевого самоврядування» та «Менеджмент соціально-комунікаційних мереж, інтернет-маркетинг».

Практика як структурна ланка навчального процесу відповідає початковому етапу професіоналізації і є процесом залучення особистості до професійної діяльності та вдосконалення в одному з напрямів цієї діяльності, а також засобом адаптації студентів до професійної діяльності, сприяє розвитку професійної культури, інноваційності професійної діяльності, освоєнню професійних цінностей, ідентифікації поведінки з нормами професійної етики. Для студентів спеціальності ІБАС передбачені такі види практичної підготовки:

- I курс – ознайомча практика;
- II курс – навчальна практика;
- III курс – виробнича практика;
- IV курс – переддипломна практика;
- V курс – стажування за фахом;
- V курс – науково-педагогічна (асистентська).

Навчально-методичним забезпеченням практичної підготовки є *програми практики* – робочі програми для кожного курсу та конкретної освітньо-професійної програми й загальна наскрізна програма практики. Наскрізна програма практики [4] є важливим елементом навчально-методичного забезпечення освітнього процесу, регламентує проведення всіх видів практики, містить конкретні рекомендації, перелік установ та організацій, які за своїм профілем відповідають спеціальності підготовки студента й можуть забезпечити відповідний рівень проходження практики; конкретні вимоги щодо організації і керівництва практикою (порядок проходження практики, оформлення необхідних документів, техніка безпеки та ін.), підбиття підсумків практики з визначенням критеріїв виконання завдань практики та порядку захисту результатів. Наскрізна програма практики визначає її цілі й завдання на кожному курсі, послідовність і призначення конкретних етапів, їх роль у формуванні професійних умінь і навичок.

Природно, зміст практики залежить від змісту освітньо-професійної програми. Розглянемо окремі із завдань практики, які відповідають змісту згаданих освітньо-професійних програм. Так, переддипломну практику проводять на базі комплексу професійно орієнтованих дисциплін, передбачених навчальним планом. Провідними дисциплінами для ОПП «Документознавство, менеджмент органів державної влади та місцевого самоврядування» в цьому комплексі є «Інформаційно-аналітична діяльність», «Інформаційний

менеджмент», «Захист інформації», «Електронний документообіг». Провідними дисциплінами для здобувачів ОПП «Менеджмент соціально-комунікаційних мереж, інтернет-маркетинг» є «Інформаційно-комунікаційні технології та інформаційні системи», «Інформаційний супровід державної політики», «Інформаційний менеджмент», «Digital-маркетинг і SMM». Теоретичні засади цих дисциплін визначають основний зміст практики, яка свідчить про об'єктивну специфіку програмних навчальних завдань.

Так, у переддипломній практиці студентів 4 курсу «Менеджмент соціально-комунікаційних мереж, інтернет-маркетинг», з метою закріплення знань з дисципліни «Digital-маркетинг і SMM» та набуття здобувачами професійної компетентності щодо принципів і технологій інтернет-маркетингу, закріплення навичок управління репутацією компанії / бренду в соціальних мережах, практичного використання одержаних знань, готовності до професійного спілкування, необхідно виконати такі роботи:

1. Розробка стратегії просування бази практики в соціальних мережах.
2. Підготовка до роботи із визначеними соціальними мережами бази практики.
3. Реалізація стратегії просування установи в Instagram.
4. Реалізація стратегії просування установи у Facebook.

Студенти ОПП «Документознавство, менеджмент органів державної влади та місцевого самоврядування» з метою закріплення знань з дисципліни «Інформаційний менеджмент» здійснюють розробку інформаційних продуктів і послуг установи-базі практики (структурного підрозділу) на основі вивчення:

- переліку інформаційних продуктів, що їх створює структурний підрозділ бази практики;
- переліку інформаційних послуг, що їх надає структурний підрозділ бази практики;
- категорій споживачів інформації із числа працівників структурного підрозділу;
- інформаційних потреб керівника структурного підрозділу;
- інформаційних потреб працівників відповідно до їх функціональних обов'язків.

У переліку баз практики – органи державної влади та місцевого самоврядування різних рівнів, комерційні організації, які мають відповідні структурні підрозділи документно-інформаційного профілю. Необхідною умовою є наявність висококваліфікованих фахівців для забезпечення керівництва практикою з боку базової організації, можливість надати студенту на час проходження практики робоче місце, право користуватися літературою, технічною та іншою документацією (окрім

випадків, передбачених законами України), необхідною для виконання програми практики.

Організаційно-комунікативна складова формування освітньо-професійного простору ЗВО, до якої відноситься взаємодія ЗВО із закладами й організаціями професійної сфери діяльності майбутніх фахівців та із представниками професійного середовища, набуває особливого значення з упровадженням інноваційної форми практичної підготовки – дуальної освіти.

Запропонований до громадського обговорення Проект Наказу МОН України «Про затвердження положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти» (<https://mon.gov.ua>) окреслює освітньо-професійний простір ЗВО у нових системних зв'язках.

Положення визначає дуальну освіту як студентоцентризований підхід шляхом орієнтації на задоволення очікувань здобувачів освіти щодо успішної роботи за фахом, спрямований на формування в них сучасних знань практичного характеру, умінь і навичок професійної діяльності та командної роботи на реальних робочих місцях й у виробничому середовищі, підвищення готовності, полегшення та пришвидшення переходу випускників зі сфери освіти до трудової сфери, а також підвищення загалом їхньої конкурентоспроможності на ринку праці.

Ключовими суб'єктами, які реалізують дуальну форму освіти у взаємодії ЗВО та роботодавця, є *координатор від закладу освіти*; *координатор від роботодавця*, *куратор* – педагогічний (науково-педагогічний) працівник закладу освіти, який супроводжує виконання індивідуального навчального плану та програми практичного навчання на робочому місці за дуальною формою здобуття освіти і якого призначає керівник закладу освіти; *наставник* – призначений керівником підприємства працівник, який допомагає реалізовувати індивідуальний навчальний план здобувача освіти на робочому місці відповідно до програми практичного навчання на робочому місці.

Запропонований проект документа регламентує систему договірних відносин, що забезпечують реалізацію дуальної форми організації спільної діяльності, що закріплюють у договорах: договір між закладом освіти та підприємством про співпрацю в реалізації освітніх програм за дуальною формою та трудовий договір між здобувачем освіти та підприємством на весь період навчання чи на періоди навчання на робочому місці, що загалом вкладається в систему взаємозв'язків «ЗВО-підприємство», «студент – ЗВО – підприємство».

Одним із завдань, яке вирішують сьогодні потенційні роботодавці комерційного та некомерційного секторів на ринку праці, є маркетинг

персоналу, спрямований на виявлення і задоволення потреби підприємства в людських ресурсах, пошук джерел забезпечення персоналом, створення внутрішнього та зовнішнього кадрового резерву. Вважаємо, що дуальна освіта є одним зі способів вирішення цих проблем. Так, дуальну освіту для сфери державної служби називають «кадровим стартапом» [3]. Очевидно, що активні трансформації документно-інформаційної сфери соціуму та цифрові трансформації державного управління потребують сучасних фахівців документно-інформаційного профілю, здатних реагувати на внутрішні й зовнішні виклики, пов'язані з наданням цифрових документно-інформаційних послуг.

Значимо, що кадровий потенціал для актуальних інноваційних напрямів діяльності в галузі державного управління пов'язаний також з інформаційним супроводом державної політики, одним із засобів якого є маркетингові комунікації, зокрема соціальний маркетинг і його реалізація всіма доступними цифровими каналами. Варто згадати й необхідний кадровий потенціал бібліотек, діяльність яких сьогодні не тільки набуває інноваційних форм цифрової взаємодії, а й насичується соціально значущими завданнями безпосередньої взаємодії з територіальними громадами в умовах воєнного стану.

Очевидно, що освітньо-професійні програми спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» у КНУКіМ є інноваційними, здатними задовольнити запити ринку праці, зацікавити та залучити стейкхолдерів до реалізації дуальної освіти студентів.

Формування освітньо-професійного простору закладу вищої освіти – це цілісне використання педагогічних можливостей і ресурсів освітньої установи й навколишнього соціуму, передумова формування індивідуальної освітньої траєкторії як персонального шляху реалізації особистісно-професійного потенціалу студента з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду.

Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні визначення поняття «освітньо-професійний простір закладу вищої освіти», виявленні та аналізі традиційних й інноваційних форм практичної складової підготовки фахівців за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Висновки. Освітній простір закладу вищої освіти переходить сьогодні на новий якісний рівень і має бути визначений як *освітньо-професійний простір*, у якому суб'єкт-суб'єктна взаємодія потенційних роботодавців зі студентами, представниками ЗВО не тільки відбувається з погляду усталених форм практики як структурної складової навчального процесу, а й здійснюється в

реалізації інноваційної форми освітньо-професійної підготовки – дуальній освіті.

Освітньо-професійний простір ЗВО – це організована сукупність динамічно змінюваних та взаємопов'язаних освітніх і професійних структурних складових серед яких навчальна, організаційна, наукова, методична, практична, виховна тощо, успішна реалізація яких забезпечує якісну освітньо-професійну підготовку майбутнього фахівця.

Практика як структурна складова освітньо-професійного простору ЗВО відповідає початковому етапу професіоналізації і є процесом залучення особистості до професійної діяльності та вдосконалення в одному з її напрямів, є засобом адаптації студентів до професійної діяльності, сприяє розвитку професійної культури, інноваційності професійної діяльності, освоєнню професійних цінностей, ідентифікації поведінки з нормами професійної етики.

У практичній підготовці студента виокремлено змістову та організаційно-комунікативну складові: *змістова*: зміст, форми та методи освітнього процесу у формуванні професіонала (практика, аудиторні та позааудиторні заходи професійно орієнтованого спрямування); *організаційно-комунікативна*: взаємодія ЗВО із закладами професійної сфери діяльності майбутніх фахівців та із представниками професійного середовища.

Запровадження дуальної освіти для інноваційних спеціалізацій «Документознавство, менеджмент органів державної влади та місцевого самоврядування» та «Менеджмент соціально-комунікаційних мереж, інтернет-маркетинг» за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» зумовлене інфраструктурністю видів документно-інформаційної та соціально-комунікативної діяльності та забезпечить інтегрування освіти, науки й практичної діяльності в документно-інформаційній сфері.

Список використаних джерел

1. Білоус О., Самойленко П. Освітньо-професійне середовище педагогічної практики як умова набуття професіоналізму майбутніми вчителями природничих дисциплін. *Український педагогічний журнал*. 2021. № 2. С. 61–71.
2. Вступ.ОСВІТА.UA. URL: <https://vstup.osvita.ua/> (дата звернення: 26.12.2022).
3. Дуальна освіта – кадровий стартап для державної служби. URL: <https://osvita.ua/consultations/65082/> (дата звернення: 26.12.2022).
4. Крохмаль І. М., Лесовець Н. М. Роль навчальної та виробничої практики у процесі підготовки фахівця з інформаційної, бібліотечної та архівної справи. *Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique*: collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la I conférence scientifique et pratique internationale. Paris, 5 février 2021. Vinnytsia; Paris : Plateforme scientifique européenne & La Fedelta, 2021. Vol. 5. С. 98–101.
5. Наскрізна програма практики на 2022–2023 н.р. Галузь знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / уклад.: С. А. Борисенко, В. М. Варенко, Н. І. Кобишча, Л. І. Прокопенко, З. М. Сverdлик, М. М. Цілина. Київ : КНУКіМ, 2022. 90 с.
6. Прокопенко Л. І. Комунікаційна діяльність кафедри інформаційних технологій КНУКіМ в системі професійно-практичної підготовки студентів. *Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття* : матер. XIV Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 15–17 вересня 2021 р.). Одеса, 2021. С. 85–88.
7. Прокопенко Л. І. Навчальна практика студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» як чинник формування інтересу до бібліотечно-інформаційної галузі. *Інформація, комунікація та управління знаннями в глобалізованому світі* : матер. Другої міжнародної наукової конференції (Київ, 16–18 травня 2019 р.). Київ, 2019. С. 135–136.
8. Рішення уряду: продовжено гармонізацію переліку галузей знань та спеціальностей із Міжнародною стандартною класифікацією освіти (МСКО). URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/rishennyu-uryadu-prodovzhenog-garmonizaciyu-pereliku-galuzej-znan-ta-specialnostej-iz-mizhnarodnoyu-standartnoyu-klasifikaciyeyu-osviti-msko> (дата звернення: 26.12.2022).
9. Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. Анкета роботодавця. URL: <https://spsu.edu.ua/anketa-robotodavtsia> (дата звернення: 26.12.2022).
10. Харківський національний університет радіоелектроніки. Анкета роботодавця. URL: <https://eces.nure.ua/> (дата звернення: 26.12.2022).
11. Шевченко В. Особливості професійної соціалізації майбутніх фахівців економічної сфери в процесі фахової підготовки. *Молодий вчений*. 2016. № 12.1 (40). С. 546–549.
12. Шулигіна Р. Особливості професійної соціалізації студентської молоді в освітньому просторі ВНЗ. URL: <http://www.ird.npu.edu.ua/files/shulygina.pdf> (дата звернення: 26.12.2022).

References

1. Bilous, O., Samojlenko, P. (2021). The educational and professional environment of pedagogical practice as a condition for the acquisition of professionalism by future teachers of natural sciences. *Ukrajinsjkyj pedagoghichnyj zhurnal*, 2, 61–71 [in Ukrainian].
2. Dual education – a personnel startup for the civil service. (2022). Retrieved from: <https://osvita.ua/consultations/65082/> [in Ukrainian].
3. Krokmalj, I. M., Ljesovec, N. M. (5 février 2021). The roles of educational and industrial practice in the process of training a specialist in information, library and archival affairs. *Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique: collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la I conférence scientifique et pratique internationale*. Vinnytsia; Paris: Plateforme scientifique européenne & La Fedeltà, 5, 98–101 [in Ukrainian].
4. Borysenko, S. A., Varenko, V. M., Kobyzhcha, N. I., Prokopenko, L. I., Sverdlyk, Z. M., Cilyna, M. M. (2022). End-to-end internship program for 2022–2023. Field of knowledge 02 "Culture and art", specialty 029 "Information, library and archival affairs". Kyjiv: KNUKiM [in Ukrainian].
5. Prokopenko, L. I. (2021). Communication activity of the department of information technologies of KNUKiM in the system of professional and practical training of students. *Information education and professional communication technologies of the 21st century: Proceedings of the XIV International Scientific and Practical Conference*. Odesa, 85–88 [in Ukrainian].
6. Prokopenko, L. I. (2019). Educational practice of students of specialty 029 "Information, library and archival work" as a factor in the formation of interest in the library and information field. *Information, communication and knowledge management in a globalized world: Proceedings of the II International Scientific Conference*. Kyjiv : KNUKiM, 135–136 [in Ukrainian].
7. Sumsjkyj derzhavnyj pedagoghichnyj universytet imeni A. S. Makarenka. Anketa robotodavcja. (2022). Retrieved from: <https://sspu.edu.ua/anketa-robotodavtsia/> [in Ukrainian].
8. Kharkivs'kyj nacional'nyj universytet radioelektroniky. Anketa robotodavcja. (2022). Retrieved from: <https://eces.nure.ua/> [in Ukrainian].
9. Shevchenko, V. (2016). Peculiarities of professional socialization of future specialists in the economic sphere in the process of professional training. *Molodyj vchenyj*, 12.1(40), 546–549 [in Ukrainian].
10. Shulyghina, R. (2012). Peculiarities of professional socialization of student youth in the educational space of universities. Retrieved from: <http://www.ird.npu.edu.ua/files/shulygina.pdf> [in Ukrainian].
11. Vstup.OSVITA.UA. Retrieved from <https://vstup.osvita.ua/> [in Ukrainian].
12. Government decision: harmonization of the list of fields of knowledge and specialties with the International Standard Classification of Education (ISCE) has been continued (2022). Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/news/rishennya-uryadu-prodovzhenno-garmonizaciyu-pereliku-galuzej-znan-ta-specialnostej-iz-mizhnarodnoyu-standartnoyu-klasifikaciyeyu-osviti-msko> [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 05.01.2023
Отримано після доопрацювання 07.02.2023
Прийнято до друку 15.02.2023*